

Ese de dōve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fōia bisericēscă, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopēscă.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., 3ra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe.

Feliuritele rase ale albinelor.

Naturalistii timpului nostru, in istori'a naturală vorbindu despre clas'a a 5. a insectelor, sub famili'a a 2. ni aduce la cunoscentia patru rase de albine de a tōta lumea, a nume:

I. *Albin'a aducatori'a de miere:* (Apis melifica, Honig Biene) care in tōte 5 partile lūmei este cunoscută, si de care se tienu si albinele nōstre.

II. *Albin'a mare sudasiatica:* (Apis dorsata) cu unu corpu lunguretiu si mare, mai ca vespī, este cu multu mai mare de cātu albinele nōstre. S'a facutu incercare a se introduce la noi, inse pana acum nu s'a potutu aclimatisă.

III. *Albin'a indica:* (Apis indica) pre diumetate mai mica, de cātu albinele nōstre.

IV. *Albin'a mica sudasiatica:* (Apis florea) cu trei parti mai mica de cātu albinele nōstre.

Ceste din urma trei rase nu au, pentru noi, nici o insemnătate, deci ne vom ocupă de ras'a prima (Apis melifica) care, fiindu că variēdia cu colōra, marimea si insusirile ei, de dupa tierile in care se afla, se imparte ērasi in patru rase principale, si anume:

Prim'a rasa principala: *Albin'a nordica europēna.* (Die nord-europäische Biene.) Se afla in Europ'a nordica mai cu sēma, apoi inca si in Afric'a, Asi'a apusēna si in Americ'a. Acēsta rasa se imparte in urmatōriile subrase:

a.) *Albinele germane:* (Deutsche Biene), inca din timpurile vechi fōrte cunoscute in Germani'a. Colōrea lorū este preste totu sūră sēu mai multu nēgra, au putiena inclinare spre roire, si sunt cunoscute de cele mai gefuitōrie albine.

b.) *Albinele carniolice:* se afla mai cu sēma in Carnioli'a, colōrea lorū este cam cenusiă, sunt fōrte roitōrie si producu multi trentori.

c.) *Albinele grece:* (Apis cecrops) se afla mai cu sēma in Greci'a pre muntele Hymetus langa Aten'a, colōrea lorū este cam casi rugin'a ferului.

A dōa rasa principala. *Albin'a sudeuropēna:* (Die bunte süd-europäische Biene) se afla in Sudeurop'a si in Asi'a-mica, este de asemēne marime cu albin'a nordica, inse cu totulu de alta colōre, soldii pantecelui ei sunt galbini aurii, galbini aramii, sēu rosii intunecati, si pentru diferinti'a colōrei peptului si spateloru, se imparte in dōe subrase:

a.) *Albin'a italiana:* (Apis ligustica) cu spatele negre si trei soldii a pantecelui de langa peptu galbini aurii. Se afla mai cu sēma in Itali'a (in Mir'a langa Veneti'a, Liguri'a, Pregelu, Poschiavo etc.) Acēsta rasa, pentru calitatile ei cele bune, a ajunsu moderna pre totu locul pre unde este introdusa apicultur'a ratională.

Despre acēste albine a scrisu Virgiliu in a 4. carte a sa despre economia, vedi versulu 88. f. f. Spinosa a fostu primulu scrietoriu carele a numit'o „apis ligustica.” Se dice in mitologia, cumca Joie — pentru că a indulcitu cu miere pre nou nascutulū dieu, — de bucuria i-a datu colōre auria.

b.) *Albin'a sudeuropeica comuna:* cu peptulu si spatele galbine. Acēsta se afla in Asi'a mica, Holandi'a si Belgi'a, si de aci translocata in Franci'a, este preste totu galbina ca vespele.

A treia rasa principala: *Albin'a africana galbina.* (Die bunte afrikanische Biene). Acēst'a este in colōrea celei sudeuropeice de sub b., ceva inse mai mica, si se imparte in dōe subrase:

a.) *Albin'a egiptēna:* cu peru albu pre spate.

b.) *Albin'a africana:* cu peru negriciosu pre spate.

A patr'a rasa principala: *Albin'a africana nēgra, sēu albin'a de Madagascaru:* se afla pre insulele Madagascaru, Bourbon si Mauritius, acēsta rasa inca este mai mica de cātu prim'a si a dō'a rasa principale. (Pana aci dupa Dathe.)

S'a mai aflatu inca un'a rasa de albine din Americ'a fora

acutiū (Apis melipona minuta) pre care Drory, renumitulu stu pariu francesu din Burdigal'a, le-a produsu la espusetiunea din Salisburgi'a; marimea lorū este numai ca a musceloru de rondu, edificiulu lorū este orisontalu, nu inghimpa dara musca binisioru, si producu putienū sporiu, deci nu merita a vorbi multu de ele.

Tōte amintitele rase de albine, am avutu ocaziune a le vedē in Salisburgi'a in cabinetulu dlui Dr. A. Polmann. Nu potu a nu esprime bucuri'a ce me cuprinsese acolo, candu am veditu in acela cabinetu cumca albinele cele mai laudate — italiene — de sub a. sunt asemenea cu albinele ce le posedu si eu in mare parte, si care eu le-am ereditu dela parentii mei din Dobresci — in comitatulu Carasiului — langa riulu Beg'a.

Si fiindu că uniculu romanu, cu care m'am intalnitū in Salisburgi'a dlui Stancovicu din Caransebesiu lipsiă de langa mine; bucuri'a mea am impartesit'o stupariloru germani — pre carii ii consideram de mai esperti, — intre cari eră si mosiulu Dzirzon. — Li puseui intrebarea: cum este cu potiintia a posede eu albinele italiene, pre care neci eu neci parintiū mei nu le-au procuratu din Itali'a? (firesce că neci sciamu despre diferite rase naintē cu 20 de ani) pre care germanii le introducū in ruptulu capului in Germani'a, si cu care facu chiaru monopolu, — candu vendu abia unu pumnu de albine si una regina cu cāte 6 fl. v. a.? Si de unde albinele italiene in Banatu, despre care sfatosii stuparii germani nu facu neci o amintire?

Stuparii, de cari intrebaiū, voi au a me capaciti' cumca albinele mele in Banatulu Temisianu au venitu prin transplantare de sine. E bine dloru li disei, dara pentru ce nu s'au transplantatu ele din provinci'a Venetiei, mai aprōpe, in Tirolu si Salisburgi'a? Incepuramū disput'a din punctu de vedere istoricu, si le documentai, că numai cu coloniile romane s'au translocatu si albinele, pentru-că ori unde s'a intinsu imperiulu romanu, aflamū albine galbine, si anume in Asi'a mica, Afric'a si la noi in orientu. Ca se-mi credeti, — li disei — noi avemū si albine negre de la coloniile germane din Banatu, avemū chiaru si carniolice, pre care stuparii nostri din traditiunē vechia le numescu bune pentru că roescu multu, ēra pre cele negre germane le numescu gefuitōrie. (vedi cartea lui Tomiciu §. 24. fōi'a 92.)

Acum noi in Banatu le avemū pre tōte la olalta, si de aci se nascu bastardele, — dupa cum se nascu reginele, asia se inmulescu si albinele, candu mai multe galbine, candu negre, candu carniolice.

Stuparii nostri insusiescu colōrea calitatiloru, ēra nu calitatile colōrei, sēu mai bine disu, raseloru, — ei dicu că albinele gefuitōrie sunt negre, pentru că mergu la gefu si se ungu cu miere, ei nu sciu cumca si colōrea nēgra si instinctulu spre gefuire vine de la rase (precum s'a disu mai susu la prim'a rasa principala sub a.)

Am promisū stupariloru nemti că li voiū trimite albine din Banatu, si am si trimisū dlui Andreiu Schmid redactorelui din Eihstädt.

Voiū ca se li derimū monopolulu, candu li aretu că si noi avemū albine italiene, facu atenti' pre toti stuparii nostri, ca se se ferēscă de a cumperă albine de prin Germani'a, pentru că acolo morbulu albinelorū asia numitu mucedă (Faulbrut) este fōrte latitu, si eu am dechiaratu in adunarea dela Salisburgi'a cumca noi nu-lu cunōscemū, se ne ferēscă Ddieu, pentru că acestu morbu este celu mai periculosu albinelorū. Sunt casuri in Germani'a unde prin acestu morbu epidemicu s'au pustiitu stuparii intregi.

Deci inca odatata facu atenti' pre stuparii nostri, ca in interesulu stuparitulū nostru comunu, se nu cumpere stupi italiani din Germani'a. Avemū noi stupii nostri fōrte buni, numai se-i scimū cultivă si prasi bine. Si daca totusi ar voi cineva a-si procură albine italiene galbine, apoi adreseze-se catra renumitulu stupariu

Luigi Sartori deputatulu si presedintele de la „Associazione Centrale d'apicoltura“ — in Milano (Mailand).

Am promis in Nr. 18. a stimatei foi „Lumina“ cumca voi vorbi din punctu de vedere istoricu despre albinele romanilor din orientu, — mi lipsescu inse unele date positive, pentru ca nu pot eu forma si constata totulu cu albinele mele, si pentru ca se nu presupuna cineva, ca eu mi-am procuratu albine italiene: deci provocu pre toti amicii stupari romani a-mi trimite câte una regina si doe albine din fie-care pregiuru romanescu, fora diferentia de provincia.

Totu-odata asiu dori se sciu apriatu, in ce stare se afla stuparitul in tote partile locuite de romani, si deca undeva este cunoscutu morbulu „mucedu“ (Faulbrut.)?

Tote acestea mi se potu impartasi prin epistole simple francate, ultim'a posta Aliosiu per Temesvár.

Aliosiu in 15. noemv. 1872.

Vincentiu Schelegianu

parocu gr. or. si asesoru consistorialu.

Despre sevarsirea mantuirii ómeniloru prin Isusu Cristosu.

Dumnedieu tatalu trimite pe fiulu séu.

„Éta! feciór'a va luá in pantece, si va nasce fiu, si se va chiamá numele lui Emanuilu, ce se talcuesce cu noi este Dumnedieu.“ (Matei 1. 22. si Isaia 7. 14.)

Implinindu-se cei 5508 de ani dela caderea stramosiloru nostri, si cei 490 de ani dela proroci'a lui Daniilu, a bine voitu Dumnedieu tatalu a trimite pe fiulu seu celu unulu nascutu din veci, pe pamentu 'n trupu omenescu ca se invetie si se-i mantuesca pre ómeni de pedéps'a cea drepta. fiulu lui Dumnedieu asia dara s'a pogoritu pre pamentu luandu trupu omenescu.

Acésta pogorire a fiului lui Dumnedieu pre pamentu n'are se se intieléga, ca elu s'a mutatu dintr'unu locu la altulu, pentru ca elu ca Dumnedieu adeveratu este pretutindenia, ci are se se intieléga ca elu, neveditu dupa Dumnedieirea sa, au avutu voint'a de a imbracă trupu omenescu si a se inlocui între ómeni.

Voindu fiulu lui Dumnedieu se ié trupu omenescu, s'au conceputu de catra Duhulu Santu in Sant'a si prea curat'a Maria, ceea ce scimu din cuvintele Archangelului Gavriilu catra Mari'a, Luca 1. — 35. „Duhului Santu se va pogori peste tine si puterea celui prea inaltu te va umbrá“. — Prin acésta concepere a Mantuitorului s'au implinitu cuvintele prorocului Isaia „Éta! feciór'a va luá in pantece si va nasce fiu si se va chiamá numele lui Emanuelu“ 7. 14. Conceperea fiului lui Dumnedieu a fostu mai pre susu de fire; — ca a fostu si fara prihana, pentru ca dreptatea lui Dumnedieu a cerutu acésta, ca acelu carele a venitu se curatiésca lumea de pecate, se fie curatu de ori ce pecatu.

Causele de ce fiulu lui Dumnedieu a trebuitu se ié trupu omenescu, spre rescumperarea némului omenescu de sub jugulu pecatului, au fostu:

1.) Ca tatalu cerescu se-lu privésca pe densulu casi cum elu insusi ar stá sub pecatu, si ca Elu, ca omu si Dumnedieu, se indestulésca dreptatea lui Dumnedieu. — Acést'a se intielege din cuvintele Apostolului Pavelu catra Corinteni Cap. II. 5. 21. „Celu ce n'au cunoscutu pecatulu, pentru noi pecatu l'au facutu, ca noi se ne facemu dreptatea lui Dumnedieu intrensulu“.

2.) Isusu s'a facutu omu, pentru ca in persóna vediuta se descopera ómeniloru voi'a lui Dumnedieu, si se-i atraga pre densii catra sine spre calea catra fericierea cea vecinica. — Acést'a o dice Isusu la Ioanu Cap. 15—15. „De acum'a nu ve voiu chiamá slugi, ca slug'a nu scie ce face Domnulu seu, ci v'am chiamatu amici pentru ca tote, ce am auditu dela tatalu meu, v'amu aretatu voua.“

3.) A trebuitu Isusu Cristosu se ié trupu omenescu pentru ca Elu, ca omu, se arete ómeniloru prin vietuirea sa cea atotu onesta (cuvioasa,) ca elu implinesce legea si voi'a lui Dumnedieu, si cumca si ei prin o vietuire onesta numai, potu se implinésca, legea si voi'a lui Dumnedieu. — Despre acést'a Apostolu Pavelu catra Galateni 4. 4. „Éra daca a venitu plinirea vremii, a trimisu Dumnedieu pre fiulu seu celu nascutu din muieru, carele s'a facutu sub lege; ca pre cei de sub lege se-i rescumperu.“

4.) Isusu Cristosu s'a facutu omu, pentru ca se póta muri, si prin mórtea sa indestulindu dreptatea lui Dumnedieu, se ne mantuesca de pedéps'a cea vecinica. — Despre acést'a vorbesce Apostulu Pavelu catra Evrei 2. 15. dicendu „Daca s'au facutu pruncii partasi trupului si sangelui, si acelu-si asemenea s'au fa-

cutu acelu-si, ca prin mórte se surpe pre celu ce are stepanirea mortii, adeca; pre diavolulu“.

Acetea sunt causele cele mai cumpenitorie, de ce fiulu lui Dumnedieu a luat trupu omenescu si s'a pogoritu între ómeni.

Numele Isusu insemnéza „Mantuitoriu si santitoriu,“ acést'a se cunósce din cuvintele Archangelului Gavriilu catra prea curat'a fecióra Mari'a (Matei capu 1.—21), „Si se va chiamá numele lui Isusu, pentru ca elu va curati pre poporulu seu de pecate“. — Éra numele Cristosu insemnéza „Unsu“, — adeca: alesu, ca elu ca Dumnedieu si omu in vietuirea sa cea santa, prin patim'a si mórtea sa se ne scóta pre noi de la osend'a cea vecinica.

In testamentulu celu vechiu se ungeau imperatii, preotii si prorocii. — Acésta ungeru s'a ronduitu de Dumnedieu; 1. ca poporulu se intieléga, cumca alegerea este Dumnediesca; 2. pentru ca prin ungerea cea vediuta i se impartasiesce celui Unsu spre sevarsirea cea vrednica a diregatoriei sale darulu si ajutoriulu lui Dumnedieu. In loculu untului de lemn, cu carele se ungeau imperatii preotii si prorocii, s'au sevarsitu Ungerea Mantuitorului prin aretarea si pogorirea cea vediuta a Duhului Santu in chipu de porumbu, si prin cuvintele parintelui cerescu rostite la botuzulu lui Cristosu: „Acést'a este fiulu meu celu iubitu, intru carele bine am voitu.“

Trei diregatorii de capetenia au avutu Isusu Cristosu; celea trei diregatorii de capetenia in testamentulu vechiu ce le ocupau persónale deosebite, le au intranitu Isusu Cristosu in persón'a sa, si asia, ca Elu a fostu de odata imperatu, preotu, si prorocu séu invetiatoriu. Elu este imperatu, pentru ca elu prin puterea sa cea nemarginita, dirige biseric'a si o apera de infruntarile dujmaniloru sei. — Despre acésta diregatoria alui Cristosu spune Evangelistulu Luc'a 1. 12. „Domnulu Dumnedieu i va dá scaunulu tataneseu, a lui Davidu, si va domni peste cas'a lui Iacobi in veci, imperatiei sale nu va fi sfarsitu.“

Isusu Cristosu este preotu, pentru ca prin jert'a mortii sale ne au impacatu cu Dumnedieu. Apost. Pavelu dice la Evrei 5. 6. „Tu esti preotu in vécu, dupe ronduié'l'a lui Melchisedecu.“

In urma este Cristosu prorocu séu invetiatoriu, pentru ca elu a descoperitu némului omenescu tainele imperatiei cerésci, ni-au descoperitu voi'a tatalui cerescu, ne-au invetiatu cum se implinimu poruncile cele inalte Dumnedieesce, si a predisu chipulu patimirei si alu mortii sale, precum si respirea Ierusalimului de romani, si latirea invetiaturei crestine la tote popórale pamentului. — Catra acésta trei diregatorii fórte maretie, si catra implinirea lor, fu trimisu Isusu Cristosu in chipulu sus aretatu de la Duhulu Santu prin binecuvantarea tatalui cerescu. — Asia-dara Isusu Cristosu este fiulu lui Ddieu unulu nascutu. — Cumca Isusu Cristosu este fiulu lui Dumnedieu celu unulu nascutu, acést'a au marturisit'o parte elu insusi, parte parintele seu celu cerescu. — Isusu Cristosu au marturisitu acést'a inaintea lui Nicodimu, dicendu-i „Asia au iubitu Dumnedieu lumea, câtu si pre fiulu seu celu unulu nascutu l'au datu, ca totu celu ce crede intru densulu se nu piéra, ci se aiba viét'a de veci.“ (Joanu 3. 16.) Si candu fu dusu naintea Archiereului Caiaf'a, acést'a l'au intrebatu, ori de este elu intru adeveru Cristosu fiulu lui Dumnedieu, si Elu a respunsu: „Tu ai disu, eu sunt.“ (Matei 26.)

Éra parintele seu celu Cerescu l'au dechiaratu inca cu cuvintu respicatu de fiulu seu. — Asia au resunatu glasulu parintelui seu celui cerescu la apele Iordanului, candu Isusu s'au botezatu, éra Duhulu Santu se aretase in chipu de porumbu: „Acést'a este fiulu meu celu iubitu, intru carele bine am voitu“. — adeca: se mantuescu lumea. — Asisderia au resunatu cuvintele aceste ca adausu: „pe acést'a se-lu ascultati“ — si pe muntele Tavorului la ocaziunea schimbarii la facia a lui Isusu Cristosu, fiindu de facia trei invetiacei, Petru, Ioanu si Jacobu, si Ilie si Moisi ca reprezentatii ai testamentului celui vechiu.

Noi drepterinciosii crestini ortodocsi marturisimu acésta dojana mangaitória a credintei nóstre crestine prin cuvintele: — Si intr'unulu Domnu Isusu Cristosu fiulu lui Dumnedieu celu unulu nascutu, carele din tatalu s'au nascutu mai nainte de toti vecii.“ — Acestu simvolu s'au asediatu si intaritu de Santulu Sinodu 1. a tota lumea dela Nicea la Anulu 325. in siepte articli, unde s'au stabilitu si formulatu credint'a crestinésca despre Dumnedieu tatalu, si despre Dumnedieirea fiului lui Ddieu, si apoi la acestu simvolu s'au mai adausu alti cincii articli in sindulu ecumenicu alu II. la Anulu 318. sub Teodosiu celu mare, asia „Celu ce crede intru elu, nu se va judecá: éra cel'a ce nu crede, éta ca se va judecá, ca n'au crediatu intru numele celui unuia nascutu fiului lui Dumnedieu“ (Joanu capu 3. 18.) — Aminu.

Constantinu Popovicu
parocu si asesoru consisto.

Responso

Domnului interpelante din Nr. 21. a foii „Lumina.“

Alegerea Capelanului in Berechiiu e desfipta pe serbatorea din 21. a lunci curinte.

Nu s'a pututu publicá deodata cu concursulu, adeca cu multe septemani nainte, pentru tém'a de spargerea drumurilor, care pe acolo, in timpulu de tóma — sunt neumblabili. —

Altecm pentru Domnulu interpelante, nimicu nu e intardiatu. — Avantagiulu ce voiesce Dni'a sa a-lu face: din parochu la capelania, — déca se va purtá precum au inceputu a-si gati cáile prin Berechiiu! — ilu va dobandi de siguru dela consistoriu, si fora de recarsu.

Chitighasu 13. noemvre 1872.

Petru Chirilescu m. p.
protopopu.

Caus'a stipendistiloru la noi.

Caus'a stipendistiloru la noi dupa mine e un'a din cestiunile natiunali vitali. Necesitátele timpului, venitoriulu Romanismului ne invita a ne ocupá cu tóta seriositatea de dens'a.

Noi suntemu seraci. Patri'a ni e seraca, seraca de fontani pentru adaparea culturai si literaturai natiunale, seraca de institute de instructiune si educatiune, si cu deosebire suntemu seraci — de o universitate; trei milióne de Romani n'avemu una unica universitate romana, unu unicu Parnasu unde se ne potemu cultivá generatiunile regenerátorie de natiune, unde se ne potemu cresce apostolii sciintiloru.

Totu seraci'a in care inotámu, la fórté pucini ni permite a ni poté cresce copiii pre la institute straine bune.

In faci'a acestei precarie stári, este o norocire, pentru presentulu si venitoriulu nostru, cá inca de multu incepura a se crea ici si colia cáte una fundatiune de stipendia.

Cátu de salutarie, cáte de binefacátorie, sunt astfelu de institutiuni pentru prosperitatea nóstra natiunale si a venitoriului Romanismului, nu póte se nu fia destulu de priceputu fie carui Romanu.

Acelu buchetu de flori desfatátorie, cu cari alte natiuni se mandrescu prin raporturile anuale de la scólele superiori, la noi Romanii austriaci, lu aflámu compusu din totalitatea junimei academice romane, de pre la universitáti si politehnice straine. Si din acestu contingentu — mica in raportu cu numerulu nostru — cea mai mare parte sunt stipendistii. CREDU DECI CÁ CAUS'A acestor'a merita una mai mare atentiune din parte nóstra; cáci una mare parte din sarcin'a venitoriului nostru jace pre umerii acestor'a. Archivele diferiteloru fundatiuni de stipendia ni spunu cá, cea mai mare parte din lamur'a inteligentiei nóstra de astadi, ce ne bravéza in florirea romanismului, e fructulu acestoru fundatiuni. Consecinti'a ne indreptatesce a asteptá si pre venitoriu inca mai imbucurátorie fructe; de aceea eu credu a fire nu fora cale de a ne ocupá cu tóta seriositatea de stipendistii nostri.

Unu gradinariu bunu tinde a-si imbunáti gradin'a sa mai multu calitativu, de cáte cantitativu. Numai atáti pomi plantéza in dens'a, cáti crede conformu conditiuniloru sale a poté cultivá bine. Elu scie cá arborele ca si stritulu, numai atunci i produce fructe escelenti si imbucurátorie, déca au nutrementu suficiente. Diligenti'a sa si-o indrepta spre a li dá cultur'a cavenita, si acést'a o reguléza dupa influintiele timpului.

Cam acést'a modalitate ar trebui — dupa mine — se urmeze si natiunea romana cu stipendistii sei.

Ne potema mandri cá avemu unu numeru frumosu de fundatiuni stipendiarie, numai cáte cam pre la tóte domnesce unu felu de multomania, placerea de a numerá stipendisti multi. Unu usu reu acest'a, care ar trebui stirpitu. Nu sum contra numeralui stipendiatiloru; dar acest'a ar trebui inainte de tóte se-lu facemu pendente de dotatiuni. Sè avemu cáti de multi stipendisti, numai toti se fia — dupa trebuintia bine dotati.

Unu economu d. e. póte se prepare cu unu pontu de carne mancare pentru duoi lucratori ai sei, dar totu din asta cantitate póte si pentru 4, 5. Diferinti'a inse va fi cá cei duoi se vor saturá bine, la lucru vor face progresu imbucuratori, cei din urma abiá si-vor aliná unu picatiu fóméa, si nici nu vor incepe bine la lucru fóméa li va stá dupa capu! De sporiu la lucru nu e vorba; si nici nu e de miratu, cáci tóte sciintiele medicale ne invétia, cá unde lipsesce alimentatiunea, corpului, acolo lipsesce poterea, voi'a chiar pentru labóre, insufletirea, entusiasmulu pentru o incordare nobile — atátu fisica, cáte si spirituale. Cei

dantai vietuescu, cei din urma vigetéza, urindu-si mai multu dilele vietii.

Asiá si cu stipendiale.

Una fundatiune, se punemu cá póte distribui pre anu pentru stipendia — o suma de 1000 fl; cu asta suma póte avé d. e. 5 stipendisti la cutare universitate, cu cáte 200 fl. si póte avé 2 stipendisti cu cáte 500 fl. Diferinti'a va fi aceea, cá cei din urma vor reesi bine in decursulu aniloru de studia, vor produce rezultate imbucurátorie, ér dupa finire vor fi fie-care barbatu la loculu seu; vor facilitá promovarea binelui natiunei, vor fi ageri apertori ai cauzei romane. Cei d'antaiu ambitionati de a-si fini studiale, póte vor indurá cu tarí'a unei anime june, tóte calamitátele, tóte lipsele si suferintiele in decursu de 5—6 ani; finindu-si in acestu modu vegetativu studiale, déca nu-si vor fini totu una data si vietí'a, multu nu va trece, cáci poterile june sunt desecate, fundamentulu ruinárei vietiei sale si-l'a psu pre timpulu studialoru; si astfelu in locu de fructe si folóse, natiunea are perderi si daune.

Mi se va dice: Ei bine, dar stipendiale sunt chiar dupa conceptu, numai subsidia, ér nu intréga susistenti'a unui teneru. — Asiá e numai cáte la Romanu altecm trebuie se concepemu Incerulu. La noi cam de comunu stipendiale sunt unic'a fontana de substintia. Este cunoscutu cá intre primele conditiuni de concurentia dupa unu stipendiu, este paupertatea, prin urmare acést'a e preferitu intre alte conditiuni egali, care e in stare a documentá cea mai mare paupertate.

Si cari sunt aceia la noi? Sunt — cei-co nu au a casa nemica, a caroru subsistentia dar e pendente singuru numai de la acelu stipendiu! Acést'a impregiurare trebuie luata in deplina si seriósa consideratiune la statorirea tuturor stipendialoru.

Una alta impregiurare ponderósa, ce la formarea stipendialoru ar trebui se nu se tréca cu vederea — este: perpetu'a schimbarea-relatiuniloru sociali, schimbarea timpuriloru, si cu deosebire prin acele urbi, pre unde respectivii si-facu studiale. Scumpetea cresce din di in di preste totu loculu, cu o rapediune necredibile. De acést'a ar trebui se se tiena mereu contu. Dorere vedemu, cá nu asiá se intempla, dupa cáte sum informatu, nici la o fundatiune. Formarea stipendialoru conformu acestoru impregiuráti ar fi un'a din primele recerintie. —

Mai cáte va vale voiu probá prin date positive, prin cifre, sum'a suficiénta pentru unu studinte bine cruciatoriu. Aici nu esprimu numai dorinti'a, ca tóte on nóstre comitete, directiuni ori comisiuni, in man'a carora e pusa administratiunea si dreptulu de distribuire de stipendia, se aiba totu de un'a in vedere impregiurárele atinse, adaugendu fórté bine nimerit'a observatiune a dlui *Macelariu* cá, scopulu stipendialoru nu este ca pre tenerii nostri, intorcanduse de la studia, se-ii inmormentámu, ci ca aceia se fia membri folositori natiunei. . .

Dar — se me intoreu la propusulu de discutá acést'a cestiune cu onorabil'a asociatiune transilvana, si respective cu acei stimati dd. cari'avura bunatate a combate cu atáta energia adunarea generale din Sebesiu — imbunatáirea stipendialoru, — pentru cá acést'a asociatiune dintre tóte institutiele de asta categoria, e unulu mai generalu, adeca pentru toti Romanii, la care nu esiste deosebire teritoriale, familiare, confesionale etc. —

Onoratulu comitetu, credu cá nu fora destula base a propusu radicarea stipendialoru pentru filosofia, de la 400, la 450 fl; ér ilustrulu colonelu barone *Ursu*, propunendu 500 fl. se vede cá in tempulu petrecerei sale indelungate prin Viena si alte cetáti, a facutu esperiintie practice in acést'a privintia.

Nu se aperu propunerea comitetului, ori a dlui *Ursu* — mi-e intentiunea, ci voiu se aretu prin argumente neresturnaveri retacirea, erórea comisa de adunarea generale prin respingerea proiectului comitetului si acést'a in sperantia cá asociatiunea cu prossim'a ocaziune, la adunarea din *Deva* va binevoi a apretiuí argumentele si emendá erórea.

Dlu Dr. *Stoianu* si cu dlu *Crisianu*, sustieneau cá pentru unu teneru crutiatoriu e destulu 400 fl; chiar si in Viena. Multu m'ar deoblegá si pre mine, dar credu cá pre toti stipendistii, candu ne-ar invetia cum cu 400 fl. se reese in Viena!

Se póte cá — acum 10—15 ani, pre candu si dlu Dr. *St.* si facea studiale la Viena, — vietuirea va fi fostu mai eftina, cá dlu Dr. pre atunci va fi fostu in stare, cu buna economia a esi la cale cu 400 fl; dar — cine nu scie cá astadi tóte sunt multu mai scumpe, unele pana si indoita mai scumpe, de cáte pre acelu timplu?!

Poftimu, luati tarifele pretiuriloru de atunci si de astadi si -- ve veti convinge. Astadi cu 400 fl. póte cá la nóu'a universitate din Clusiu dar de securu nici la un'a in Austro-Ungaria intréga nu e cu potintia a reesi! Apoi scumpetea face progresu si nu regresu. Ori ce evenimentu nefavorabilu — face de tóte se urca

în pretiu, si apoi remanu urcate! — Metropolea face inceputulu cele lalte cetăți provinciالی o urma. Asiá d. e. s'a intemplatu cu catastrofele din 59. si 66. Asiá se scumpescu tóte cu ocasiunea espusetiunei locale în Viena, si credu că mai asiá vor si remane. . . In an. 1868. d. e. se capetá în Viena în care-va suburbiu o chilia pentru 2 persóne, cu serviciu cu totu, pentru 15 fl. la luna; în 1872. totu acea chilia nu o capeti din 28 fl. In Graz se capetá în 1869. o camera de o persóna cu 7 fl. la luna, acum în 1872. totu pentru acea camera trebuie sè dau 10 fl.

Pesta, de nu întrece dejá pre Viena, de securu stá pe o trépta cu ea.

Si în proportiunea în care se scumpescu cortelele din dí în dí, se scumpescu tóte.

Ei bine; maioritarea adunarei generale din Sebesiu, sustienú cumca sum'a de 400 fl. e suficiente si pentru Viena. — Fia-mi permis cu una scurta analiza sè aretu imposibilitatea.

Unu teneru are fericirea d'a primí de la asociatiune stipendiulu de 400 fl. pentru filosofia. I se dá la-plecare de a casa una rata de 100 fl. Mai antaiu din asta suma trebuie sè calatorésca pana la Viena; spelele vor fi, minimum 30 fl. In Viena înainte de tóte i trebuie cortelu, dar pana ce-lu afla, mai speséza câtiva floreni în otelu. Ambla, ambla pana dá de unu cuibu în cutare suburbiu, si déca-lu capeta cu 12 fl. e multumitu. Voindu a-si asecurá cortelulu pana la primirea a 2 rate din stipendiu (pre 3 luni) 'lu costa 36 fl; acum are de a se inscrie la universitate; i trebuiescu la filosofia mai pucinu 16 óre pre semestru, á 1 fl. 5 cr. v. a. Acésta suma impreuna cu tacs'a de-inmatriculare face 20 fl. în urm'a legiloru academice, trebuie sè o depuna în data, adeca anticipando. Pentru lumina si spelatu se punemu numai 2 fl. la luna, pre 3 luni se punemu numai 5 fl. — si éta capetámu sum'a de 91! I mai restau 9 fl. din rat'a prima. Cu acésta suma are sè traiésca crutiatoriulu nostru teneru 3 luni de dile! sè solvésca viptulu, incalditulu, sè-si faca séu carpésca vestmentele si calciunii, sè-si cumpere cărțile necesarie, — cari sunt fórte scumpe si cari, cu atátu sunt mai necesari, cu atátu mai anevoia le capeta prin bibliotece!

Vediendu deci cá 400 fl. nu potu sè ajunga pentru unu teneru, ori cátu de crutiatoriu sè fia acél'a, — se nasce întrebarea: Ce sè faca? Cum, în ce modu sè-si acomodeze* viéti'a? se va dice póte, cá acei stipendisti se dee câte-va óre de instructiune privata! Acést'a în a adeveru ar fi uniculu midilocu si refugiu, — cátu de raru si de cu greu se gasescu insa atari ocasiuni! dar si candu s'ar capetá, sè ne întrebámu: pentru care scopu se tramitu stipendistii pre la universitáti? Ca se invetie insisi.

Ei în fórte mare retacire celu ce crede, cá va prestá natiunei mai mari folóse, sustienendu cu stipendiale sale în decursu de 6 ani pre 2 teneri, în locu de unulu.

Am sustienutu si sustienu, cá mai bine unu *maestru*, decátu *duoi*, ba decátu si *trei carpaci*.

„Albina.“

Bodesei (cottulu Zarandu.) 17/29 Noembre 1872.

Salutámu cu bucuria promisiunea Dlui Schelegeanu, din nr. 18. alu „Luminei“, referitoria la edarea unei carti despre albinaritu.

Am dorí se renuncie la conditiunea puse intru spriginirea publicului. Neci o conditiune.

Preotii, invetiatorii, inspectorii de scóle ect: nu vor lip-si de la detorinti'a morala si natiunala-ce este impusa fiacaru romanu de a se folosi de tóte acele cái ce ducu la progresu materialu, din care apoi se nasce celu spiritualu, si din ambele acestea marirea si fericirea poporului si a natiunei, — si acést'a e scopulu nostru alu tuturor'a.

Noi din parte-ne promitemu spriginirea cartii, si dorimu aparerea ei cátu mai ingraba. — Nicolau Butariu preotu si inspect. de scóle; Blasiu Codreanu, docinte gr. or. Pascu Florea jude comunalu.

Concursu.

2—3

Se deschide pentru statiunea invetiatorésca din Cinteiu, prtptbtulu Chisineului, inspectoratulu Simandului.

Salariulu e: 126 fl v. a. Pentru curatitulu si incalditulu

scólei 6 fl. 12 cubule de gráu, 6 cubule de malaiu, 12 orgii de lemne, 30 centenarie de fênu, cortelu si gradina de legumi

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati, recursurile lorú bine instruite, pana în 25. novembre. a. c. stil. vehciu a le substerne comitetului parochialu, (cá în 26. ale aceleia-si lnni se va tiené alegerea.) producendu testimoniulu despre absolvirea preparandiei, despre portare buna politica si morala si de calificatiune. — Cinteiu, 11. novembre 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine:
Constantinu Popovicu m. p.
Inspectoru scol.

2—3

Concursu.

Dupa ce Dimitriu Theodoreanu invetiatoriulu din comun'a Faz.-Varsiandu, Cottulu Aradului, inspectoratulu Simandului, au resignatu de statiunea sa invetiatorésca, — pentru ocuparea acestei statiuni se deschide concursu.

Emolumintele sunt: 1.) 126 fl. v. a. în bani numerari. 2.) 24 poiane de gráu; — 3) 16 poiane de papusioiu; — 4.) 12 orgii de lemne din cari este a se incaldi si scól'a; — 5.) diumetate sessiune de pamentu aratoriu, cortelu si gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati pana în 25. Noembre. c. v. a. c. a-si trimitte recursurile în intielesulu statutului organicu bine intocmite, candu se va tiené si alegerea, producendu carte de botezu cá sunt de relig'i'a gr. or. testimoniulu despre absolvirea aloru 4. Clase gimnasiale ori 3 reale, afara de aceea cu testimoniulu de calificatiune si preparandia, atestatu despre purtarea morala si politica de pana acum'a; — adresate si trimise la subscribulu comitetu parochialu în Faz.-Varsiandu. — In fine se cere de la recurenti ca pana în dío'a alegerii se se presente în Sant'a biserica în un'a din duminicile séu serbatorile ce va cadé sub acestu timpu pentru de a-si dovedi sciinti'a în tipicu si în cantarile bisericesci. — In Faz.-Varsiandu, 5. Noem. 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine:
Constantinu Popovicu m. p.
Inspectoru cere: de scóle.

Concursu

Pentru ocuparea postului invetiatorescu din comuna *Gurbediu*, în inspectoratulu Tincei, Protopresbiteratulu Oradii Mari; emolumintele sunt: 110 fl. 24 cubule de bucate, 8 orgii de lemne, 6 jugere de pamentu aratoriu, cortelu liberu cu gradina, si venitululu din cantoratu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si trimitte recursele instruite: cu testimoniulu despre absolvirea cursului pedagogicu cu succesu bunu, testimoniulu de calificatiune, si testimoniulu despre purtarea morala, — la subscribulu insp. cer. de scóle, pana în 6. Decembre st. v. a. c. în care se va tiené si alegerea.

Rippa (: p. u. Tenke:) 12 Noembre 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu

1—3

Nicolau Boitiu m. p.
Insp. cercnalulu de scóle

1—3

Concursu.

Pentru vacant'a parochia din *Ternova*, protopres. Siriei — Világos — statatória din 160 de case — pe langa unu venitulu anualu de: una sessiune de pamentu aratoriu, biru si stolele indatinat.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, — recursele lorú provediute cu testimoniulu despre absolvirea Teologiei si de calificatiune, si adresate comitetului parochialu, — pana în 10. decemvre a. c. st. vechiu, în care di se-va tiené si alegerea, — le vor trimitte oficiolului protopresviteralu în Siria — Világos — preotii recurenti inse vor avé preferintia, — alesulu va fi indetoratu, pana la anulu reposarii preotului, pe a caruia parochie se escrie concursu, a dá diumetate din tóte veniturile parochiale veduvei preotese si orfaniloru.

Ternova 16. noemvre 1872.

cu scirea mea:

Comitetulu parochialu gr. or.

Nicolau Baldea m. p.

ad. prtpp. parohu si asesoru consistorialulu în Siria.